

Kotihoidon myöntämisperusteet ja soveltamisohjeet

Hyväksytty/käsitelty (Keusote kuntayhtymän yhtymähallitus) 11.5.2021 § 56

Sisällysluettelo

1	Kotihoidon palveluiden myöntämisen periaatteet	3
1.1	Arviointijakso.....	4
2	Kotihoidon tavoitteet.....	4
3	Kotihoidon sisältö	5
4	Kotihoidon tukipalvelut	5
5	Tilapäinen kotihoito.....	6
6	Säännöllinen kotihoito	7
6.1	Säännöllisen kotihoidon myöntämisen perusteet ja soveltamisohjeet	7
7	Muut edellytykset kotihoidon palvelun myöntämiselle ja jatkumiselle	10
7.1	Asiakkaan sitoutuminen palveluun.....	10
7.2	Asiakkaan ohjaaminen kotihoidosta tuetumman palvelun piiriin	11
8	Liite 1 Kotihoidon asiakkaan sitoumus	13
9	Liite 2 Kotihoidon palvelun sisältö	14

1 Kotihoidon palveluiden myöntämisen periaatteet

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän ikääntyneiden palveluiden strategisena tavoitteena on mahdollistaa ikäihmisen turvallinen kotona asuminen. Ikääntyneiden kotona asumista tuetaan ensisijaisesti järjestämällä ennaltaehkäiseviä, hyvinvointia tukevia ja kuntouttavalla työotteella toteutettuja palveluita.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kotihoidon palvelu perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (822/2000), sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja sosiaalihuoltoasetukseen (607/83), terveydenhuoltolakiin (1326/2010), lakiin ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012), kansanterveyslakiin (66/1972).

Ikääntyneiden asiakasohjaus tarjoaa neuvontaa ja ohjausta ikääntyneen kotona asumista tukevien ja helpottavien palveluiden löytämiseksi ja käynnistämiseksi. Palveluiden piiriin ohjaututaan asiakasohjauksen kautta ja arviointijakso kotiutumisen tuen yksikössä käynnistyy sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen alustavan arvioinnin jälkeen. Kotiutumisen tuen yksikköön voi ohjautua terveydenhuollon palveluista kotiutumiseen välittömästi tukea tarvitsevat asiakkaat, kun kotiuttavassa yksikössä on arvioitu välittömän tuen ja kotikäynnin tarve ja asiakkaan kotiutumisen edellytykset on arvioitu.

Arviointijakson aikana arvioidaan asiakkaan toimintakyvyn ja palvelutarpeen kokonaisuutta. Kotona asumista tukevat muut kuin säännöllisen kotihoidon palvelut ovat ensisijaisia, esimerkiksi teknologiset ratkaisut ja etäpalvelut.

Kotihoidon palveluiden myöntämisperusteita tarvitaan, jotta palvelut voidaan myöntää tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Kotihoidon painopiste on ikääntyneiden hoidossa ja huolenpidossa.

Kotihoidon asiakkaita ovat henkilöt, jotka

- tilapäisen toimintakyvynsä alentumisen vuoksi tarvitsevat apua sairaanhoidollisissa tai päivittäisissä toiminnoissa (mm. leikkauksesta toipuminen, hoitavan omaisen sairastuminen).
- fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on selkeästi alentunut. Asiakas ei selviydy itsenäisesti tai omaisten avulla sairaanhoidollisista toimenpiteistä ja/ tai päivittäisistä perustoiminnoista ja heidän hoitonsa ja huolenpitonsa vaatii erityistä ammattitaitoa.
- omaisten hoidossa tarvitsevat lisäksi kotihoidon palveluita.

Palvelut on tarkoitettu erityisesti niille asiakkaille, jotka tarvitsevat säännöllisesti hoivaa, huolenpitoa ja/tai sairaanhoidollista apua.

1.1 Arviointijakso

Arviointijakso on tarkoitettu pääsääntöisesti ikääntyneille asiakkaille, joiden kohdalla tarvitaan laajempaa kokonaisuuden arviointia kuin mitä asiakasohjauksessa tehdään. Arviointijakson aikana arvioidaan ja tarkennetaan asiakkaan palvelutarvetta ja tarkoituksenmukaisia palveluita. Asiakkaan palvelut käynnistyvät keskimäärin kahden viikon mittaisella arviointi- ja kuntoutusjaksolla, jonka kuluessa aktiivisesti arvioidaan toimintakykyä ja kotona pärjäämistä. Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan RAI-järjestelmän avulla. Lisäksi tarpeen arvioinnissa hyödynnetään yksilökohtaisesti valittuja toimintakykymittareita, hoitohenkilökunnan havaintoja sekä asiakkaan ja omaisten näkemyksiä palvelutarpeesta.

Palvelut aloitetaan kevyimmällä mahdollisella tavalla huomioiden asiakkaan ja hänen lähipiirinsä voimavarat. Mikäli ikääntyneen avuntarve osoittautuu vähäiseksi, ohjataan hänet ensisijaisesti terveyspalvelujen, tukipalvelujen, yksityisten tai kolmannen sektorin järjestämien palveluiden piiriin. Asiakasta tarvittaessa tuetaan palveluiden hakemisessa ja käynnistämässä.

Asiakkaan ikä ei ole oikeuttava tai epäävä peruste kotihoidon palveluille. Palvelutarpeen selvittäminen ei johda automaattisesti kotihoidon palveluiden myöntämiseen, vaikka myöntämisperusteet täyttyvät, vaan asiakkaan palvelujen tarpeeseen voidaan vastata myös mahdollisesti muilla palvelu- ja tukiratkaisuilla. Tarvittaessa asiakas ohjataan muiden palveluiden piiriin tai niiden hakemiseen.

Arviointijakson aikana käynneistä peritään KeskiUudenmaan soten hyväksymä asiakasmaksu. Tämän jälkeen asiakkuus voi palvelutarpeen jatkuessa muuttua säännölliseksi kotihoidon palveluksi ja asiakasmaksuun sovelletaan säännöllisen kotihoidon maksuperusteita. Säännöllisen kotihoidon maksu ei kerrytä terveydenhuollon maksukattoa.

2 Kotihoidon tavoitteet

Kotihoidon tavoite on vahvistaa asiakkaan osallisuutta ja omatoimisuutta. Asiakasta tuetaan selviytymään jokapäiväisessä elämässä hänen yksilölliset voimavaransa huomioiden. Palvelut perustuvat kuntoutumista edistäviin, ennaltaehkäiseviin ja toimintakykyä ylläpitäviin toimintatapoihin, näyttöön perustuvaan toimintaan ja käypähoito-suositukseen sekä kirjalliseen palvelu- ja hoitosuunnitelmaan.

Palveluiden myöntäminen perustuu henkilökohtaiseen kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen selvittämiseen, joka kattaa henkilön omat voimavarat, toimintakyvyn, terveydentilan, päivittäisten toimintojen sujumisen, asumisolosuhteet ja sosiaalisen verkoston. Arvioinnissa, palvelujen suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan asiakkaan omat näkemykset, toiveet ja mielipiteet, jotka kirjataan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Asiakkaalle myönnettävät palvelut suunnitellaan yhdessä asiakkaan, läheisten ja muiden tahojen kanssa. Palveluista tehdään kirjallinen myönteinen tai kielteinen päätös säännöllisen kotihoidon myöntämisperusteiden mukaisesti. Kielteinen päätös sisältää aina perustelun.

Palvelun alussa asiakas allekirjoittaa hoidon toteuttamiseen liittyvän sitoutumis- ja turvallisuuslomakkeen (LIITE 1). Kotihoidossa noudatetaan kuntouttavaa työtettä siten, että asiakkaan omaa toimintakykyä ja omatoimisuutta tuetaan ja asiakasta autetaan niissä asioissa, joihin hän ei itse kykene. Asiakkaan hoito kirjataan potilastietojärjestelmään. Omaisia ja lähipiiriä tuetaan ja kannustetaan osallistumaan päivittäin asiakkaan hoitoon ja huolenpitoon.

Asiakkaan kotihoidon hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan vähintään puolivuositain. Hoito- ja palvelusuunnitelman muuttuessa asiakas saa uuden palvelu- ja maksupäätöksen.

3 Kotihoidon sisältö

Kotihoito sisältää sosiaalihoitolaisten mukaisen kotipalvelun sekä terveydenhuoltolaisten mukaisen kotisairaanhoidon. Kotihoidon palvelut pitävät sisällään asiakkaan hoivaan ja hoitoon liittyvät palvelut sekä kodin asianmukaisesta toimivuudesta huolehtimisen. Kotihoitoa toteutetaan yksilöllisen hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti joko kotihoidon etähoivana tai kotikäynteinä. Kotihoito sisältää asiakkaan perushoitoon liittyviä tehtäviä, lääke- ja sairaanhoidollisia tehtäviä, kodinhoidollisia tehtäviä sekä fysioterapeuttin ja toimintaterapeuttin palveluita. Palvelu toteutetaan yhteistyössä lääkärin kanssa.

Tarkempi kuvaus kotihoidon sisällöstä on kuvattuna liitteessä 2.

4 Kotihoidon tukipalvelut

Kotona asumista tukevien palvelujen linjaukset on määritelty asiakirjoissa Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän kotona asumista tukevien palvelujen linjaukset (21.1.2020) ja Kotiapupalvelu 2020 (21.1.2020). Kotona asumisen tukipalveluihin kuuluvat mm. sosiaalihoitolaisten 19 § mukaiset kotipalvelut.

Tukipalvelujen keskeisimmät asiakasryhmät ovat ikäänntyneet, vammaiset ja kehitysvammaiset henkilöt sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujat. Kotona asumista tukevien tukipalvelujen tavoitteena on tukea ja edistää alueen asukkaiden mahdollisuutta asua turvallisesti omassa kodissaan. Palvelut tukevat asukkaiden osallisuutta, toimintakykyisyyttä, turvallisuutta ja arjessa selviytymistä.

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän asiakasohjaus on keskeisessä roolissa palveluihin ohjaamisessa. Arviointi toteutetaan kokonaisvaltaisesti huomioiden muun muassa asumisolosuhteet sekä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja mahdollisuudet suoriutua arkisista perustoiminnoista omassa kodissa. Selvityksen perusteella tehdään

arvio tuen, hoivan ja hoidon tarpeesta sekä tarvittavat päätökset palveluista. Yleensä tukipalvelujen tarve ja asiakkuus alkaa ennen säännöllisen kotihoidon asiakkuutta.

Arjen selviytymistä tukevat tukipalvelut ovat ateriapalvelut, kauppapalvelut, peseytymisen tuki, pesulapalvelut, siivouspalvelut ja muut arkeen liittyvät tuen muodot. Lisäksi erilaiset apuvälineet, itsehoidon lääkintälaitteet ja palvelut (kuten koneellinen lääkkeiden annosjakelu) mahdollistavat toimintakykyisen arjen.

Turvallisuutta tukevat palvelut liittyvät asumiseen ja asuinympäristöön liittyviin tekijöihin. Turvallisuutta tukevat palvelut sisältävät asunnon muutostöihin, esteettömyyteen sekä turvateknologiaan (kuten turvapuuhelimet ja erilaiset hälyttimet) liittyvät palvelut.

Palvelut järjestetään pääasiassa yksityisten palvelutuottajien toimesta. Pääasiassa asiakas maksaa palvelunsa itse tehden suoraan sopimuksen palvelusta palvelutuottajan kanssa. Mikäli asiakkaan taloudellinen kyky hankkia palvelua on uhattuna, voi Kuntayhtymä hyödyntää palvelujen järjestämisessä palvelusetelijärjestelmää tai Kotiapupalvelua.

5 Tilapäinen kotihoito

Tilapäinen kotihoito on määräaikainen korkeintaan 4 viikkoa kestävä palvelu. Palvelu on tarkoitettu henkilölle, jonka toimintakyky on väliaikaisesti heikentynyt ja hoidon tarve on tilapäistä. Palvelutarpeen arvioinnin hetkellä palvelutarve näyttäytyy lyhytaikaiselta.

TILAPÄINEN KOTIHOITO MYÖNNETÄÄN

Henkilölle, jonka toimintakyky on väliaikaisesti heikentynyt ja hoidon tarve on tilapäistä. Hoidon toteuttaminen vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön osaamista, eikä henkilö pysty itse tai saattajan turvin hakeutumaan terveydenhuollon palveluihin. Ensisijaisesti asiakasohjaus ohjaa asiakkaan hankkimaan tilapäisen palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta.

Voidaan myöntää leikkauksen jälkeen määräaikaisen säännöllisen injektioon pistoon esim. Klexane. Ensisijaisesti asiakas tai läheinen opetetaan injektioon antoon.

Kotihoito ei sijaista omaishoitajan lakisääteisiä vapaapäiviä eikä henkilökohtaisen avustajan sairauspoissaoloja tai muita äkillisiä poissaoloja.

Tilapäinen kotihoito on mahdollista leikkausten jälkeisissä silmälääkityksissä vain, jos kaikki muut keinot on käytetty. Myös tukisukat kuuluvat tilapäisen kotihoidon piiriin vain lääkinnällisen hoidon perusteiden. Ensisijaisesti kartoitetaan muut keinot ja apuvälineet.

HENKILÖ OHJATAAN YKSITYISEN, OMAISEN TAI KOLMANNEN SEKTORIN PALVELUJEN PIIRIIN

Jos asiakas tarvitsee palveluna esimerkiksi:

- Yksittäisen sairaanhoidollisen toimenpiteen, kuten verikokeet, korvahuuhtelu, ompeleiden poisto, lääkainjektio ja rokotukset
- Jos asiakas tarvitsee ainoastaan kotipalvelun tukipalvelua (siivous) tai saattoapua.

Tilapäisen kotihoidon käynneistä peritään käyntiperusteinen maksu ja asiakasmaksu on tuloista riippumaton. Jos palvelu jatkuu yli neljä (4) viikkoa arviointijaksolla arvioidaan säännöllisen kotihoidon myöntämisen perusteiden täyttyminen. Mikäli palvelu muuttuu säännölliseksi kotihoidonpalveluksi, asiakas siirtyy säännöllisen kotihoidon tiimin asiakkaaksi ja asiakasmaksuun sovelletaan säännöllisen kotihoidon asiakasmaksuperusteita. Tällöin asiakkaan kanssa laaditaan myös hoito- ja palvelusuunnitelma. Tilapäinen kotihoidon asiakkuus ei voi olla pysyvä asiakkuudenmuoto, vaan se on aina määräaikainen.

6 Säännöllinen kotihoito

Säännöllisen kotihoidon palvelujen myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen palvelutarpeenselvittämiseen. Säännöllistä kotihoitoa tarvitsevalle asiakkaalle laaditaan hoito – ja palvelusuunnitelma, jossa hoitotunnit määräytyvät palvelutarpeen mukaan.

6.1 Säännöllisen kotihoidon myöntämisen perusteet ja soveltamisohjeet

Palvelu on tarkoitettu henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt ja hoidon tarve on jatkuva.

Mikäli asiakas kuuluu erityislainsäädännön kuten vammaispalvelulain (1978/380) piiriin, voidaanasiakkaalle myöntää kotihoidon palveluja sosiaalihoitolain (1301/2012) perusteella.

Säännöllisen kotihoidon palvelun myöntämisessä noudatetaan seuraavia palvelun myöntämiskriteerejä:

NUMERAALISET KRITERIT

KOGNITIO / MUISTI	MMSE 22 tai vähemmän (muistimittari, asteikko 0-30) tai CPS vähintään 2 (kognition mittari, asteikko 0-6)
TOIMINTAKYKY	RAI CA + Helsa:

- CPS vähintään 2
- ADLO 1
- REHAB vähintään 2 (sisältää SRI)
- MAPLe 5 -asteikkoa kuvaavat mittariarvot

RAI HC

- CPS vähintään 2
- ADL – H 1
- IADL vähintään 12
- MAPLe 5 vähintään 3

Numeeristen ja sanallisten kriteerin tukena voidaan käyttää muita mittareita yksilöllisen tarpeen mukaan.

Muut RAI:sta saatavat toimintakykyä ja terveydentilaa kuvaavat osat mm. sosiaalisen tilanteen arviointi ja mittarit mm. CAPS, CHESS (terveydentilan vakaus, asteikko 0-5)

MNA (Ravitsemustilan arviointi) GDS-15 (Myöhäisiän depressioseula) Kaatumisvaaran arviointi SPPB (lyhyt fyysisen suorituskyvyn arviointi) Audit (Alkoholin käytön riskit) Kipumittari (RAI Pain)

Asiakkaan toimintakyky tulee olla heikentynyt:

- MAPLe vähintään 3, kohtalainen (palvelutarve, asteikko 1-5)

Lisäksi vähintään kaksi seuraavista:

- ADLH vähintään 1 (päivittäiset toiminnot, asteikko 1-6)
- IADL vähintään 12 (arkisuoriutuminen, asteikko 0-21)
- CAPS vähintään 10 (ongelmia fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisentoimintakyvyn alueilla, asteikko 1-30)
- CHESS vähintään 2 (terveydentilan vakaus, asteikko 0-5)
- MNA (Ravitsemustilan arviointi)
- GDS-15 (Myöhäisiän depressioseula)
- Kaatumisvaaran arviointi
- SPPB (lyhyt fyysisen suorituskyvyn arviointi)
- Audit (Alkoholin käytön riskit)
- Kipumittari (RAI Pain)

Mikäli palvelutarpeen arvioinnin perusteella asiakkaan hoitoa ja huolenpitoa ei pystytä järjestämään omatoimisuuden ja toimintakyvyn tukemisella tai omaisten ja lähipiirin,

yksityisten palvelutuottajien tai muiden toimijoiden tuella, voidaan edellä mainitut kriteerit täyttämättömälle asiakkaalle myöntää säännöllistä tarpeenmukaista kotihoitoa lisäksi seuraavin perustein:

SANALLISET KRITTEERIT

SÄÄNNÖLLINEN KOTIHOITO VOIDAAN KRITTEEREISTÄ POIKETEN MYÖNTÄÄ

Henkilön tulee täyttää kaikki seuraavista kriteereistä:

- fyysinen, psyykinen, kognitiivinen tai sosiaalinen toimintakyky on selkeästi alentunut ja
- palvelutarpeeseen vastaamiseksi ei ole löydettävissä muita ratkaisuja ja
- asiakas ei selviydy itsenäisesti tai läheisten avulla päivittäisistä perustoiminnoista ja hoivan-, huolenpidon- tai sairaanhoidon tarve on jatkuvaa ja vähintään kerran viikossa ja
- palvelun tarpeita tulee pääsääntöisesti olla useita

sekä lisäksi jokin seuraavista:

- Henkilö on toimeentulotuen piirissä tai muuten todennettavasti vähävarainen esim. pitkäaikaisen velkaantumisen myötä, jonka vuoksi henkilö ei kykene ostamaan tarvittavaa palvelua yksityisiltä palvelutuottajilta. Tukea vaativa omaishoitotilanne
  - Omaishoidettavan palvelutarve on viikoittainen
  - Palvelujen myöntämiseen riittää yksittäinen palvelutarve omaishoitajan huolehtiessa muusta kokonaisuudesta
  - Palvelun myöntämisen perusteena voi olla myös omaishoitajan jaksamisen tukeminen.
- Erityistä ammattitaitoa tai palveluverkoston hallintaa vaativat henkilöt (sosiaalihuoltolaki 8 §) esim. Vammaiset, mielenterveysasiakkaat tai saattohoito mahdollisuuksien mukaan.
- Kotihoito ei toteuta varmuuden vuoksi seurantaa. Asiakas ohjataan ottamaan tarvittaessa uudelleen yhteyttä asiakasohjaukseen tilanteensa muuttuessa ja tarvittaessa järjestetään uusi arviointijakso.
- Henkilö on sairaudentunnoton ja hänen avuntarpeensa on suurempi kuin itse kokee. Henkilön turvallisuuden vaarantavat harhaisuus tai harhaluuloisuus.

HENKILÖ OHJATAAN OMAISTEN, YKSITYISEN TAI KOLMANNEN SEKTORIN PIIRIIN

- Henkilöt, joiden avuntarve on vähäistä: alle 1x viikossa tai harvemmin
- Henkilö, joka tarvitsee apua vain siivouksessa tai * lääkehuollossa tai vaatehuollossa tai aterioidenvalmistuksessa. *) lääkehuollolla tarkoitetaan: lääkkeiden hankkiminen, lääkkeiden jakaminen ja vaikuttavuudenseuranta.
- Henkilö, joka tarvitsee apua vain peseytymisessä.
- Henkilö, joka tarvitsee saattoapua.

Jos asiakas tarvitsee palveluna yksittäisen sairaanhoidollisen toimenpiteen, esimerkiksi:

- verikokeet
- INR- kokeet
- yksittäisten lääkeinjektioiden tai rokotusten antaminen
- ainoastaan lääkejako
- yksittäiset toimenpiteet (korvahuuhtelu, ompeleiden poisto)

7 Muut edellytykset kotihoidon palvelun myöntämiselle ja jatkumiselle

7.1 Asiakkaan sitoutuminen palveluun

Kotihoidon myöntäminen edellyttää, että asiakas on kirjoilla Keusoten alueen kunnassa tai asiakkaalla on maksusitoumus omasta kotikunnasta Keusoten kotihoidon myöntämisen perusteettävään palveluun. Pääsääntöisesti ulkokuntalaiset asiakkaat ohjataan ostamaan palvelu yksityisiltä palveluntuottajilta. Keusote myöntää kotihoidon palvelua maksusitoumuksella ulkokuntalaisille, mikäli se on mahdollista järjestää (resurssien puitteissa).

Kotihoidon palveluiden myöntäminen ja jatkaminen edellyttää asiakkaan sitoutumista sekä työntekijän turvallisuuden varmistamista. Mikäli palveluja saavan henkilön hoito estyy alla mainittujen seikkojen vuoksi, voidaan palvelut evätä. Ennen palveluiden lopettamista kuullaan asiakasta tai hänen laillista edustajaansa. Myöntämisperusteet täyttävälle henkilölle tulee ennenpalvelun epäämistä kertoa mahdolliset vaihtoehtoiset palvelut ja järjestämisen mahdollisuudet. Palvelujen lopettamisesta tehdään viranhaltijapäätös, jossa ilmenee palveluiden myöntämisen jaepäämisen perusteet sekä jatkosuunnitelma.

- Henkilön tulee sitoutua yhteistyöhön henkilökunnan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Mikäli asiakas ei halua, tai hän toistuvasti kieltäytyy ottamasta palveluita vastaan, vaikka ymmärtää hoidon tarpeen merkityksen, voidaan palvelu päättää. Asiakkaanitsemääräamisoikeutta kunnioitetaan.
- Asiakas sitoutuu käyttämään hoitoon tarvittavia apuvälineitä, mikäli niiden käyttäminen on asiakkaan hoidon kannalta oleellista ja niiden käyttö on edellytys asiakkaan ja työntekijän turvallisuuden takaamiselle hoitotilanteissa. Näitä välineitä ovat esimerkiksi sähköisäätöinen hoitosänky, nosto- ja siirtolaite, sähkölukko, erilaiset turvalaitteet ja kuvapuhelin. Perustellusta syystä asiakas suostuu huonekalujen järjestyksen vaihtamiseen tai mattojen poistoon kulkureiteiltä.

- Palvelun sujuvuuden varmistamiseksi ja asiakasturvallisuuden lisäämiseksi edellytetään, että asiakas suostuu ottamaan käyttöön sähköisen ovenavauksen, mikäli se on mahdollistaasentaa.
- Työntekijän koskemattomuuden ja turvallisuuden tulee toteutua kotikäynnin aikana. Palvelutarpeen arvioinnissa, kotihoidon palveluita myönnettäessä ja toteuttamissuunnitelmaa tarkennettaessa huomioidaan mahdolliset asiakkaan tai hänen läheistensä uhkaavaan käyttäytymiseen, päihteiden käyttöön, tupakointiin, kotieläimiin tai asiakkaan asuinolosuhteisiin (terveys- ja paloturvallisuus) liittyvät riskitekijät.
- Jos kotihoidon toteuttamisen arvioidaan olevan hoitavalle henkilökunnalle hallitsematontyöturvallisuusuhka ja asiakas ei suostu tai kykene muuttamaan hoito-olosuhteita, kotihoito voidaan lopettaa ja/tai asiakas ohjataan hänen tarpeitaan vastaaviin muihin palveluihin tai hoito järjestetään kodin ulkopuolella.
- Asiakas veloitetaan olemaan tupakoimatta työntekijän läsnä ollessa.
- Arvaamattomasti tai hoitotyötä häiritsevät lemmikkieläimet pidetään käyntien aikanakytettyinä tai toisessa huoneessa.
- Ulkopuolisten henkilöiden läsnäolo kotikäynnin aikana ei saa vaarantaa kotihoidon henkilöstön turvallisuutta.
- Asiakas/omainen ei voi valikoida hoitohenkilökuntaa. Kotihoidon henkilöstö on pätevääja ammattitaitoista ja heidän soveltuvuutensa työhön on työnantajan toimesta tarkistettu.

7.2 Asiakkaan ohjaaminen kotihoidosta tuetumman palvelun piiriin

Asiakkaan hoidon ja palvelun tarpeen ylittäessä kotihoidon mahdollisuudet turvata asiakkaankotona pärjääminen asiakas ohjataan tuetumman palvelun piiriin. Asiakkaan kokonaistilannearvioidaan RAI-toimintakykymittarin avulla.

- Kotona asuminen voidaan katsoa tarkoituksenmukaiseksi, mikäli asiakkaalle voidaan turvata palvelut yhden työntekijän auttamana ennalta sovittuja poikkeustilanteita lukuun ottamatta, jolloin palveluja voidaan antaa tilapäisesti kahden työntekijän toimesta.
- Kotihoidon palvelua voidaan myöntää enintään 4 (neljä) kertaa vuorokaudessa sisältäen mahdollisen yökäynnin tai enintään 60 tuntia kuukaudessa
  - asiakas saa kotihoidon palvelua enintään 60 tuntia / kuukausi ja hankkii sekä maksaa itse tämän yli menevät lisäpalvelut kotona asumisen turvaamiseksi TAI
  - tehdään asiakkaan palvelutarvetta vastaavan palveluasumien tai tehostetun palveluasumisen soveltuvuuden arviointi ja soveltamisohjeiden ylittyessä asiakas siirtyy ko. palveluihin
  - Asiakkaan hoidon ja palvelun tarpeen ylittäessä kotihoidon mahdollisuudet turvata asiakkaan kotona pärjääminen asiakas ohjataan tuetumman palvelun piiriin arvioimalla asiakkaan kokonaistilanne RAI – toimintakykymittarin hoitoisuutta kuvaavan mittarin avulla

- MapLe 4 – suuri palveluntarve: palveluasumisen soveltuvuuden arviointi palveluasumisen myöntämisen perusteiden mukaisesti
- MapLe 5 – erittäin suuri palveluntarve: palveluasumien tai tehostetun palveluasumisen soveltuvuuden arviointi palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen myöntämisen perusteiden mukaisesti.

8 Liite 1 Kotihoidon asiakkaan sitoumus

Hyvä kotihoidon asiakas,

Voidaksemme tarjota Teille hyvää ja laadukasta hoitoa ja palvelua pyydämme teitä sopimaan kanssamme seuraavista asioista:

- Asiakas sitoutuu yhteistyöhön henkilökunnan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti.
- Asiakkaan ja hänen lähipiirinsä henkilöiden käytös ja kielenkäyttö ovat asiallista hoitotilanteissa.
- Asiakas suostuu turvallisten työolosuhteiden järjestämiseen, kuten hoidossa tarvittavien apuvälineiden tai laitteiden vastaanottamiseen ja käyttämiseen sekä tarvittaessa huonekalujen järjestyksen vaihtamiseen.
- Asiakkuuden aluksi asiakkaan tulee pyydettäessä toimittaa kotihoidolle sekä kaikille muille tarvittaville palveluntuottajille avain omakustanteisesti. Kotihoidon sujuvuuden varmistamisen ja asiakasturvallisuuden lisäämiseksi edellytetään, että säännöllisen kotihoidon asiakas suostuu ottamaan käyttöönsä sähköisen ovenavauksen, mikäli se on mahdollista asentaa.
- Arvaamattomasti tai hoitotyötä häiritsevät lemmikkieläimet pidetään käyntien aikana kytkettyinä tai toisessa huoneessa.
- Asunnossa ei tupakoida eikä olla päihtyneenä käyntien aikana.

Asiakas sitoutuu ennen palvelun aloittamista edellä mainittu seikkoihin.

_____ / _____ 20_____

_____

Asiakas/ tai hänen edustajansa allekirjoitus

9 Liite 2 Kotihoidon palvelun sisältö

Perushoittoon sisältyy asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan:

- avustaminen päivittäisissä toiminnoissa esim. henkilökohtainen hygienia, suihku, pukeutuminen ja wc-toimet
- ravitsemuksesta huolehtiminen
- ohjaus ja tukeminen asiakkaan omaan perus- ja omahoitoon liittyvissä tehtävissä voimavaroja tukien
- apuvälineiden tarpeen arviointi ja niiden hankkimisessa avustaminen
- hoitotarvikkeiden tarpeen arviointi ja niiden hankkimisessa avustaminen
- kuntoutusohjelman tmv. suorittamisen ohjaaminen
- turvallisuutta lisäävien kotihoidon kautta tulleiden apuvälineiden pesu ja huolto

Lääke- ja sairaanhoitoon sisältyy asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan:

- terveydentilan, voinnin ja oireiden seuranta esim. kivun, turvotuksien, painon, käytösoireiden, tasapaino-ongelmien seuranta
- sairauksiin liittyvät seurannat ja jatkoseurannat
- hoitotoimenpiteinä esim. haavanhoidot, katetroinnit ja avannehoidot, letkuruokinta, injektioiden antaminen, näytteiden ottaminen.
- lääkehoidon toteuttaminen lääkärin ohjeiden mukaisesti. Reseptien uusiminen. Lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi ja seuranta. Lääkkeiden tilaaminen ja apteekkitilinavaamisessa avustaminen.
- ravitsemustilan arviointi
- yhteydenpito ja yhteistyö hoitavan lääkärin kanssa sekä lääkärin määräysten toteuttamisensuvarmistaminen ja seuranta
- muisti- ja muiden arviointien ja testien tekeminen

Iltta-, viikonloppu ja yöhoitoon sisältyy asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan:

- työtehtävät rajataan välttämättömään perushoittoon. Hoidon tarve määritellään hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa. Hoidon tarvetta arvioidaan säännöllisesti.
- yöhoitoon sisältyy esim. wc-käynnit, asentohoito, voinnin seuranta, lääkehoito
- hoidon toteutuksessa huomioidaan omaisten avustamisen mahdollisuudet

Kotihoidon arkisiistimiseen sisältyy yksilöllisen tarpeen mukaan:

- Säännöllisen asiakkaan päivittäisessä käytössä olevista tiloista huolehditaan tarvittaessa seuraavat: lattioiden, tiskipöydän, mikron, jääkaapin ja wc:n yleissiistiminen, sekä roskien vienti ulos. Tarve määritellään hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa.
- Pyykkien peseminen, jos asiakkaalla on oma pesukone ja hän kykenee valvomaan koneen toimintaa ja reagoimaan siihen. Harkinnan mukaan voidaan käyttää talon pyykitupaa.

- Petivaatteiden vaihto 1x/kk tai tarvittaessa.
- Elinympäristön turvallisuudesta, toimivuudesta ja esteettömyydestä huolehtiminen.

Huomioitavia asioita:

- Lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti koneellisena annosjakeluna hankintasopimuksen mukaisesta apteekista. Soveltuvuuden koneelliseen lääkejakeeluun arvioi lääkäri ja sairaanhoitaja. Jos asiakas soveltuvuudesta huolimatta ei itse halua koneellista annosjakelua, tällöin asiakas järjestää itse lääkejakeulun parhaaksi katsomallaan tavalla tarvittaessa ammattihenkilön ohjaamana.
- Turvallisen lääkehoidon toteuttamiseksi kotihoito arvioi ja tarvittaessa toimittaa lukollisen lääkekaapin. Kiinnityksestä vastaa asiakas omalla kustannuksella. Lääkekaappi palautetaan hoidon päätyttyä.
- Lääkehoidon kokonaisvastuu on kotihoidolla, kun lääkitys toteutetaan kotihoidon lääkärinohjeen mukaisesti.
- Viikonloppukäyntejä toteutetaan asiakkaille, joilla on jokapäiväinen palvelutarve ja heidän kotona pärjääminen on sidoksissa näihin käynteihin.
- Ainoastaan säännöllisille asiakkaille välttämättömissä erityistilanteissa asiakkaiden kokonaistilanne huomioiden: apteekki-, pankki-, virasto-, ja kauppa-asioiden hoitaminen.
- Pääsääntöisesti ulkoilusta vastaa omaiset, lähipiiri tai vapaaehtoiset. Ulkoilu kotihoidontoimesta sisältyy vain asiakkaan kokonaistilanne huomioiden.
- Omaisen asuessa samassa taloudessa omaisen huolehtii asunnon siistimisestä.
- Siivoukseen ei kuulu esimerkiksi: pakastimen sulatus, ikkunoiden pesu, ikkunaverhojen vaihto, uunin puhdistus, pölyjen pyyhkiminen, säännöllinen lattioiden märkä pyyhkiminen, mattojen tuuletus, silitys, mankelointi. Perussiivous ohjataan omaiselle tai yksityiselle palveluntuottajalle.
- Puiden kantaminen ja lämmittäminen tehdään vain, jos se on ainoa ruuan ja talon lämmityskeino. Kotihoidon tehtäviin ei kuulu puiden pilkkominen.
- Säännöllisin väliajoin testataan palovaroittimen ja turvapuhelimen toimivuus 1xkk.
- Posti tuodaan tarvittaessa postilaatikosta.
- Pyykkikone/astianpesukone jätetään päälle hoitajan poistuessa asunnosta vain asiakkaantai omaisen kirjallisella suostumuksella. Ilman kirjallista lupaa kotihoito ei suorita kyseistä toimintaa.